

Svanenmärkning av
Textilservice

Version 4.12 • 15 juni 2018 – 31 maj 2028

Innehåll

Vad är en Svanenmärkt textilservice?	4
Varför välja Svanenmärkning?	4
Vad kan Svanenmärkas?	4
Hur ansöker man?	5
1 Allmänna krav	6
2 Energi, växthusgaser och vatten	8
3 Tvättkemikalier	14
4 Transport	26
5 Textilier och mattor	28
6 Utsläpp och plastavfall	31
7 Kvalitetskontroll av tvätterier	33
8 Arbetsförhållanden	33
9 Miljöledning inklusive myndighetskrav	34
10 Poängsammanställning	36
Regler för Svanenmärkning av tjänster.....	37
Efterkontroll.....	37
Kriteriernas versionshistorik	37
Nya kriterier.....	38
Bilaga 1 Beskrivning av tjänsten	
Bilaga 2 Textilkategorier	
Bilaga 3 Underleverantör av kemtvätt	
Bilaga 4 Energi- och CO ₂ -faktorer för bränsle och el	
Bilaga 5 Intyg från tillverkaren av den kemiska produkten	
Bilaga 6 Intyg från råvarutillverkaren av optisk vitmedel	
Bilaga 7 Intyg från textilleverantörer om textilproduktion	

Kontaktinformation

Nordiska Ministerrådet beslutade 1989 att införa en frivillig officiell miljömärkning, Svanen. Nedanstående organisationer/företag har ansvaret för det officiella miljömärket Svanen på uppdrag av respektive lands regering. För mer information se webbplatserna:

Danmark
Miljömärkning Danmark
www.svanemaerket.dk

Finland
Miljömärkning Finland
www.joutsenmerkki.fi

Sverige
Miljömärkning Sverige
www.svanen.se

Island
Umhverfis- og orkustofnun
www.svanurinn.is

Norge
Miljømerking Norge
www.svanemerket.no

Detta dokument får kopieras endast i sin helhet och utan någon form av ändring. Citat får göras om upphovsmannen Nordisk Miljömärkning omnämns.

Vad är en Svanenmärkt textilservice?

En Svanenmärkt textilservice:

- Är energieffektiv och har en låg klimatpåverkan.
- Har en begränsad vattenåtgång och sparar på jordens resurser.
- Använder kemikalier som uppfyller tuffa miljö- och hälsokrav. Exempelvis är tvättmedlen fria från parfym och DADMAC.
- Reducerar miljöpåverkan från transporter som sker i distributionen.
- Köper in en stor andel textilier som antingen är miljömärkta eller uppfyller Oeko-Tex Standard 100.

Varför välja Svanenmärkning?

- Tvätteriet får använda varumärket Svanen i sin marknadsföring. Svanenmärket har mycket hög kännedom och trovärdighet inom Norden.
- Svanenmärket är ett enkelt sätt att kommunicera miljöarbete och miljöengagemang till kunderna.
- Svanenmärket klargör vilka miljöbelastningar som är viktigast och visar därmed hur man som företag kan minska utsläpp, resursförbrukning och avfallsbelastning.
- En miljöanpassad produktion ger ett bättre utgångsläge inför framtida miljökrav från myndigheterna.
- Svanenmärkning kan betraktas som en vägledning för arbetet med miljöförbättringar inom verksamheten.
- Svanenmärkningen innehåller inte bara miljökrav utan även kvalitetskrav, eftersom miljö och kvalitet ofta går hand i hand. Det betyder att en Svanenlicens också kan ses som en kvalitetsstämpel.

Vad kan Svanenmärkas?

Produktgruppen omfattar hela tjänsten textilservice. En kedja/koncern med flera enheter kan söka om licens till en eller flera enheter. Varje enhet ska uppfylla kraven och ha sin egen licens. Om alla enheter i en kedja/koncern i ett land är Svanenmärkta kan de marknadsföra sig som en Svanenmärkt kedja/koncern i det landet.

För tyghandduksrullar kan antingen hela tvätteriet Svanenmärkas eller endast den delen av tvätteriet som hanterar tyghandduksrullar.

Kriterierna gäller inte för företag som endast erbjuder kemtvätt (norska: rens). För dessa företag finns kriterierna för alternativ kemtvätt.

Hur ansöker man?

Ansökning och kostnader

För information om ansökningsprocessen och avgifter för denna produktgrupp hänvisar vi till respektive lands hemsida. Se kontaktinformation i början av dokumentet.

Vad krävs?

Ansökan ska bestå av en ansökningsblankett/webbformulär samt dokumentation som visar att kraven är uppfylla.

Kriterierna för textilservice består av en kombination av obligatoriska krav och poängkrav. De obligatoriska kraven markeras O + nummer och ska alltid uppfyllas. Poängkraven markeras P + nummer och för varje poängkrav som uppfylls ges en viss poäng. Poängen räknas samman och för att licens ska erhållas måste en viss poängsumma uppfyllas.

För varje krav är det beskrivet hur kravet ska dokumenteras. Det finns också symboler som används för att underlätta arbetet. Symbolerna är:

☒ Skicka med

ρ Kravet kontrolleras på plats.

För att få Svanenlicens krävs att:

- Samtliga obligatoriska krav uppfylls.
- Minst 20 poäng uppnås, se krav O38.
- Nordisk Miljömärkning har kontrollerat på plats.

All information som sänds till Nordisk Miljömärkning blir konfidentiellt behandlad. Underleverantörer kan skicka dokumentationen direkt till Nordisk Miljömärkning som också behandlas konfidentiellt.

Licensens giltighetstid

Miljömärkningslicensen gäller så länge kriterierna uppfylls och till dess kriterierna slutar gälla. Kriterierna kan förlängas eller justeras, i sådana fall förlängs licensen automatiskt och licensinnehavaren meddelas.

Senast 1 år innan kriterierna slutar gälla meddelas vilka kriterier som ska gälla efter kriteriernas sista giltighetsdatum. Licensinnehavaren erbjuds då möjlighet att förnya licensen.

Kontroll på plats

I samband med ansökan kontrollerar Nordisk Miljömärkning på plats att kraven uppfylls. Vid kontrollen ska underlag för beräkningar, original till inskickade intyg, mätprotokoll, inköpsstatistik och liknande som styrker att kraven uppfylls kunna uppvisas.

Frågor

Vid frågor, kontakta gärna Nordisk Miljömärkning, se kontaktinformation i början av dokumentet. Mer information och hjälp vid ansökan kan finnas. Besök respektive lands hemsida för ytterligare information.

1 Allmänna krav

Det här avsnittet innehåller krav som syftar till att beskriva tjänsten och fördelningen av tvättgods mellan olika textilkategorier. Fördelningen av tvättgods ligger till grund för kraven på energi, växthusgaser, vatten och tvättkemikalier.

O1 Beskrivning av tjänsten

Ansökaren ska beskriva tjänsten som ska Svanenmärkas enligt bilaga 1. Här anges också eventuella underleverantörer, både Svanenmärkta och icke Svanenmärkta, för vattentvätt och kemtvätt.

Beskrivning av tjänsten i enlighet med bilaga 1.

O2 Fördelning av tvättgods mellan olika textilkategorier

Tvätteriet ska fördela inkommande tvättgods i kg på årsbasis mellan textilkategorierna i tabell 1. Se bilaga 2 för en beskrivning av textilkategorierna.

Fördelningen av tvättgods mellan olika textilkategorier ligger till grund för kraven på energi, växthusgaser, vatten och tvättkemikalier. Endast tvättgods som levereras till tvätteriet ska räknas med, inte omtvätt.

Tabell 1 Textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	Kg
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri/fiskeindustri och liknande, kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin	
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Arbetskläder från fiskeindustrin	
2) Arbetskläder till institution/handel/service, skor	Vitt	
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	
	Stuglogilinne	
4) Restaurang	Vita dukar	
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade och nedsmittade textilier	
	Andra textilier	
6) Täcken och kuddar		
7) Moppar och rengöringsdukar		
8) Offshore-mattor		
9) Andra mattor		
10) Tyghandduksrullar		
11) Industritorkdukar		
12) Kemtvätt		
13) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	
	Annat	
14) Övrigt		
15) Renrumstextilier	Arbetskläder: Class A-B (ISO 4-6)	
	Arbetskläder: Class C-D (ISO 7-8)	

	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class A-B (ISO 4-6)	
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class C-D (ISO 7-8)	
SUMMA		
SUMMA exkl. kemtvätt		

- Fördelning av inkommande tvättgods i kg på årsbasis mellan textilkategorierna i tabell 1. Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.
- Underlag som styrker fördelningen.

O3 Icke Svanenmärkta underleverantörer

Andelen tvätt som sker hos underleverantörer utan Svanenmärkning får inte överstiga 1,0 vikt-%.

Alla icke Svanenmärkta underleverantörer ska dokumentera att de uppfyller krav O17 för samtliga kemikalier som används vid tvätt till den Svanenmärkta kunden (tvätteriet).

- Dokumentation av andelen textilier (vikt-%) som på årsbasis tvättas hos icke Svanenmärkta underleverantörer.
- Lista över tvättkemikalier som används hos icke Svanenmärkta underleverantörer. Om dessa tvättkemikalier är Svanenmärkta eller redan granskade av Nordisk Miljömärkning och tillåtna på Svanenmärkta tvätterier krävs ingen ytterligare dokumentation. I annat fall krävs dokumentation i enlighet med krav O17.

O4 Kemtvätt

Alla kemikalier som används till kemtvätt ska uppfylla krav O17 avseende ingående ämnen.

Mängd och typ av kemikalier som är inköpta till kemtvätt och mängd använda kemikalier som är levererade till godkänd avfallsmottagare, ska dokumenteras med intyg från tvättmedelsleverantör och avfallsmottagare.

För tvätterier där kemtvätt utgör mer än 1,0 vikt-% och mindre än 5,0 vikt-% av den totala tvättmängden (både internt och externt hos eventuella underleverantörer) får inte halogenerade tvättvätskor (t.ex. perkloretylen) användas.

För tvätterier där kemtvätt utgör 5,0 vikt-% eller mer av den totala tvättmängden (både internt och externt hos eventuella underleverantörer) får bara Svanenmärkt alternativ kemtvätt användas.

- Dokumentation i enlighet med krav O17 och säkerhetsdatablad för varje produkt enligt gällande europeisk lagstiftning (bilaga II i REACH, Förordning 1907/2006/EF).
- Mängd och typ av kemikalier som är inköpta till kemtvätt ska dokumenteras med intyg från tvättmedelsleverantör.
- Mängd använda kemikalier som är levererade till godkänd avfallsmottagare ska dokumenteras med intyg från avfallsmottagaren.

- Antal kg textilier som kemtvättas (både internt och externt hos eventuella underleverantörer) ska dokumenteras. Vid extern kemtvätt, uppge leverantör och tvättmetod. Underleverantören ska fylla i bilaga 3. Om underleverantören är en Svanenmärkt alternativ kemtvätt behövs ingen ytterligare dokumentation.

P1 Kemtvätt

Följande poäng delas ut till tvätterier som inte skickar textilier till kemtvätt, varken internt eller externt eller har under 5,0 vikt-% kemtvätt och använder sig av Svanenmärkt alternativ kemtvätt.

- 2 poäng om inga textilier skickas till kemtvätt, varken internt eller externt.
- 2 poäng om allt kemtvättsgods behandlas av en Svanenmärkt alternativ kemtvätt.
- 1 poäng om > 70 % av kemtvättsgodset behandlas av en Svanenmärkt alternativ kemtvätt.

- Underleverantörens licensnummer och årsrapportering med hänsyn till mängden kemtvätt (vikt-%).

2 Energi, växthusgaser och vatten

Kraven som handlar om energi, växthusgaser och vatten är indelade i sju krav varav fyra är obligatoriska och tre är poängkrav. Det är möjligt att uppnå 25 poäng totalt inom kraven på energi, växthusgaser och vatten.

O5 Svavelinnehåll i bränsle

Svavelinnehållet i de bränslen som används på tvätteriet får inte överstiga 0,05 vikt-% svavel.

Ingen dokumentation krävs för naturgas, LPG, fast biomassa eller andra energikällor för vilka det är allmänt accepterat att svavelinnehållet aldrig överstiger gränsvärdet.

- Dokumentation om svavelinnehåll i bränsle från bränsleleverantören.

O6 Energianvändning

Använd energi (A_{energi}) på tvätteriet ska vara mindre än eller lika med tvätteriets gränsvärde för energi (G_{energi}). Den tillåtna energianvändningen (F_{energi}) varierar beroende på textilkategori (se tabell 2). Beräkning av tvätteriets G_{energi} och A_{energi} ska göras på årsbasis.

Om energianvändningen till följande processer kan urskiljas med hjälp av mätutrustning eller relevanta beräkningar kan den undantas från beräkningen av A_{energi} :

- Intern reningsanläggning för avloppsvatten.
- 35 % av energianvändningen från eventuell VOC-stripper på tvätterier som tvättar industritorkdukar.
- Intern kemtvätt av textilier.

Tabell 2 Faktorvärden för energianvändning för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	F _{energi} [kwh/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri/fiskeindustri och liknande, kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin	2,10
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	2,50
	Arbetskläder från fiskeindustrin	
2) Arbetskläder till institution/handel/service, skor	Vitt	1,75
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	1,45
	Stuglogilinne	1,70
4) Restaurang	Vita dukar	2,25
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade och nedsmittade textilier	2,25
	Andra textilier	2,10
6) Täcken och kuddar		2,50
7) Moppar och rengöringsdukar		2,15
8) Offshore-mattor		0,80
9) Andra mattor		0,70
10) Tyghandduksrullar		1,70
11) Industritorkdukar		3,10
12) Kemptvätt		-
13) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	2,75
	Annat	
14) Övrigt		0,70
15) Renrumstextilier**	Arbetskläder: Class A-B (ISO 4-6)	2,85
	Arbetskläder: Class C-D (ISO 7-8)	2,60
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class A-B (ISO 4-6)	2,90
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class C-D (ISO 7-8)	2,65

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

** För renrumstextilier som autoklaveras kan 1,15 kWh/kg läggas till energifaktorn.

Beräkning av G_{energi} och A_{energi}:

$$G_{energi} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{energi})_i]$$

$$A_{energi} = 1,5 \cdot A_{el} + 1,1 \cdot A_{el} \text{ egenproducerad förnybar} + A_{bränsle}$$

G_{energi} = Gränsvärde för total energi i kWh/kg tvättgods på tvätteriet

A_{energi} = Använd energi i kWh/kg tvättgods på tvätteriet

$(F_{\text{energi}})_i$ = Faktorvärde för energianvändning i kWh/kg per textilkategori.

$A_{\text{bränsle}}$ = Använt bränsle i kWh/kg tvättgods på tvätteriet

A_{el} = Använd inte egenproducerad el i kWh/kg tvätt på tvätteriet

$A_{\text{el egenproducerad förnybar}}$ = Använd egenproducerad förnybar el i kWh/kg tvätt på tvätteriet

$(\text{Andel})_i$ = Andel av en textilkategori i , som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i divideras med den totala årsmängden tvättgods.

För beräkning av energianvändningen på isländska tvätterier, se vägledning i bakgrundsdokumentet.

- Beräkning som visar att A_{energi} är mindre än eller lika med G_{energi} . Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.
- Underlag som styrker beräkningen.

P2 Energianvändning

Poäng ges till tvätterier som har lägre energianvändning än de kravnivåer som anges i tabell 3.

Tabell 3 Poäng för låg energianvändning

Procentandel A_{energi} av G_{energi}	Poäng
A_{energi} är mindre än 50 % av G_{energi}	10
A_{energi} är mindre än 60 % av G_{energi}	8
A_{energi} är mindre än 70 % av G_{energi}	6
A_{energi} är mindre än 80 % av G_{energi}	4
A_{energi} är mindre än 90 % av G_{energi}	2
A_{energi} är mindre än 95 % av G_{energi}	1

- Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 3. Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

O7 Utsläpp av växthusgaser

Mängden växthusgaser ($AGHG$) som tvätteriet släpper ut ska vara mindre än eller lika med gränsvärdet för tvätteriets utsläpp av växthusgaser (G_{GHG}). Utsläppskraven varierar för de olika textilkategorierna. I tabell 4 anges de faktorvärden (F_{GHG}) som ska användas för respektive textilkategori. Beräkning av tvätteriets G_{GHG} och $AGHG$ ska göras på årsbasis. Omräkningsfaktorer för energi finns i bilaga 4.

Om tvätteriet med hjälp av mätutrustning eller relevanta beräkningar kan skilja ut följande förbrukning, så ingår den inte i beräkningen av $AGHG$: Om energianvändningen till följande processer kan urskiljas med hjälp av mätutrustning eller relevanta beräkningar kan den undantas från beräkningen av $AGHG$:

- Intern reningsanläggning för avloppsvatten.

- 35 % av energianvändningen från eventuell VOC-stripper på tvätterier som tvättar industritorkdukar.
- Intern kemtvätt av textilier.

Tabell 4 Faktorvärden för utsläpp av växthusgaser för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	F _{GHG} [gCO ₂ e/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri/fiskeindustri och liknande, kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin	385
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Arbetskläder från fiskeindustrin	465
2) Arbetskläder till institution/handel/service, skor	Vitt	310
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	255
	Stuglogilinne	305
4) Restaurang	Vita dukar	420
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade och nedsmittade textilier	415
	Andra textilier	385
6) Täcken och kuddar		465
7) Moppar och rengöringsdukar		395
8) Offshore-mattor		140
9) Andra mattor		120
10) Tyghandduksrullar		300
11) Industritorkdukar		590
12) Kemtvätt		-
13) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	515
	Annat	
14) Övrigt		120
15) Renrumstextilier	Arbetskläder: Class A-B (ISO 4-6)	385
	Arbetskläder: Class C-D (ISO 7-8)	
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class A-B (ISO 4-6)	395
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class C-D (ISO 7-8)	

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Beräkning av G_{GHG} och A_{GHG}:

$$G_{GHG} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{GHG})_i]$$

A_{GHG} beräknas enligt bilaga 4.

(F_{GHG})_i = Faktorvärde för utsläpp av växthusgaser i gram CO₂-ekvivalenter/kg per textilkategori.

A_{GHG} = Mängd CO₂-ekvivalenter från utsläpp vid energianvändning i gram/kg tvättgods på tvätteriet.

$(Andel)_i$ = Andel av en textilkategori i, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i divideras med den totala årsmängden tvättgods.

G_{GHG} = Gränsvärde för totalt CO₂-ekvivalent utsläpp i gram/kg tvättgods på tvätteriet.

- Beräkning som visar att A_{GHG} är mindre än eller lika med G_{GHG} . Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

P3 Utsläpp av växthusgaser

Poäng ges till tvätterier som har lägre utsläpp av växthusgaser än de kravnivåer som anges i tabell 5.

Tabell 5 Poäng för lägre utsläpp av växthusgaser (gram CO₂/kg textil)

Procentandel A_{GHG} av G_{GHG}	Poäng
A_{GHG} är mindre än 40 % av G_{GHG}	10
A_{GHG} är mindre än 50 % av G_{GHG}	8
A_{GHG} är mindre än 60 % av G_{GHG}	6
A_{GHG} är mindre än 70 % av G_{GHG}	4
A_{GHG} är mindre än 80 % av G_{GHG}	2
A_{GHG} är mindre än 90 % av G_{GHG}	1

- Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 5. Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

O8 Vattenanvändning

Använd volym vatten (A_{vatten}) på tvätteriet ska vara mindre än eller lika med tvätteriets gränsvärde för vatten (G_{vatten}). Vattenanvändningen varierar för olika textilkategorier. I tabell 6 anges vilka faktorvärden (F_{vatten}) som ska användas för varje kategori. Beräkning av tvätteriets G_{vatten} och A_{vatten} ska göras på årsbasis.

Vattenanvändningen omfattar tvätteriets totala förbrukning av ledningsvatten och eventuellt vatten från egen brunn.

Tabell 6 Faktorvärden för vattenanvändning för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	F_{vatten} [l/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri/fiskeindustri och liknande, kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin	19,5
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Arbetskläder från fiskeindustrin	
2) Arbetskläder till institution/handel/service, skor	Vitt	16,5
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	13,5
	Stuglogiinne	
4) Restaurang	Vita dukar	17,0
	Vita servetter	

	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade och nedsmittade textilier	13,5
	Andra textilier	
6) Täcken och kuddar		24,0
7) Moppar och rengöringsdukar		17,0
8) Offshore-mattor		7,0
9) Andra mattor		6,5
10) Tyghandduksrullar		12
11) Industritorkdukar		11,0
12) Kemtvätt		0,0
13) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	17,0
	Annat	
14) Övrigt		6,5
15) Renrumstextilier	Arbetskläder: Class A-B (ISO 4-6)	19,5
	Arbetskläder: Class C-D (ISO 7-8)	
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class A-B (ISO 4-6)	17,0
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class C-D (ISO 7-8)	

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Beräkning av A_{vatten} och G_{vatten} :

$$G_{vatten} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{vatten})_i]$$

$(F_{vatten})_i$ = Faktorvärde för vattenanvändning i liter vatten/kg tvättgods per textilkategori.

$(Andel)_i$ = Andel av en textilkategori i, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i divideras med den totala årsmängden tvättgods.

G_{vatten} = Gränsvärde för total vattenanvändning i liter/kg tvättgods på tvätteriet.

A_{vatten} = Använt vatten i liter/kg tvättgods på tvätteriet.

- Beräkning som visar att A_{vatten} är mindre än eller lika med G_{vatten} . Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.
- Underlag som styrker beräkningen.

P4 Vattenanvändning

Poäng ges till tvätterier som har lägre vattenanvändning än de kravnivåer som anges i tabell 7.

Tabell 7 Poäng för låg vattenanvändning

Procentandel A_{vatten} av G_{vatten}	Poäng
A_{vatten} är mindre än 50 % av G_{vatten}	5
A_{vatten} är mindre än 60 % av G_{vatten}	4
A_{vatten} är mindre än 70 % av G_{vatten}	3
A_{vatten} är mindre än 80 % av G_{vatten}	2
A_{vatten} är mindre än 90 % av G_{vatten}	1

- ☒ Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 7. Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

3 Tvättkemikalier

Med tvättkemikalier menas alla kemikalier som kommer i kontakt med textilierna före, under och efter tvättprocessen (t.ex. impregneringsmedel, fläckborttagningsmedel och textilfärgningsmedel). Kemikalieförbrukningen ska anges i Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg. Nordisk Miljömärkning tar emot dokumentation om kemikalierna direkt och konfidentiellt från kemikalieleverantören. Utifrån den mottagna dokumentationen kan Nordisk Miljömärkning ge sökanden besked om kraven uppfylls eller inte.

Kraven i kriteriedokumentet och tillhörande bilagor gäller för samtliga ingående ämnen i den kemiska produkten. Föroreningar räknas inte som ingående ämnen och undantas därmed kraven.

Ingående ämnen och föroreningar definieras enligt nedan, om inte annat anges i de enskilda kraven.

- Ingående ämnen: alla ämnen i den kemiska produkten, inklusive tillsatta additiv (t.ex. konserveringsmedel och stabilisatorer) från råvarorna. Kända avspaltningsprodukter från ingående ämnen (t.ex. formaldehyd, arylamin, in situ-genererade konserveringsmedel) räknas också som ingående.
- Föroreningar: rester från produktionen inkl. råvaruproduktionen som återfinns i en råvara eller den färdiga kemiska produkten motsvarande koncentrationer $\leq 100,0$ ppm ($\leq 0,01000$ vikt-%, $\leq 100,0$ mg/kg) i den kemiska produkten.

Exempel på vad som räknas som föroreningar är resthalter av följande: reagenser inkl. monomerer, katalysatorer, biprodukter, ”scavengers” (dvs. kemikalier som används för att eliminera/minimera oönskade ämnen), rengöringsmedel till produktionsutrustning, ”carry-over” från andra eller tidigare produktionslinjer.

Specialtvätterier för industridukar utan avloppsvatten är undantagna från kraven O15, O16 och O18.

09 Klassificering av tvättkemikalier

Tvättkemikalierna får inte vara klassificerade enligt de faroklasser och farokoder som är angivna i tabell 8.

Tabell 8 Klassificering av tvättkemikalier

CLP-förordning 1272/2008		
Faroklass	Farokategori	Farokod
Akut toxicitet	Kategori 1-4	H300, H310, H330, H301, H311*, H331, H312*, H332*
Specifik organtoxicitet, enstaka och upprepad exponering	STOT SE kategori 1-2 STOT RE kategori 1-2	H370, H371, H372, H373**
Fara vid aspiration	Kategori 1	H304**
Luftvägs- eller hudsensibilisering**	Kategori 1/1A/1B	H334 og H317
Cancerogenitet	Kategori 1A/1B/2	H350, H351
Mutagenitet i könsceller	Kategori 1A/1B/2	H340, H341
Reproduktionstoxicitet	Kategori 1A/1B/2	H360, H361, H362

* Produkter där klassificeringen beror på innehållet av oxalsyra (CAS 144-62-7), perättiksyra (CAS 79-21-0) eller väteperoxid (CAS 7722-84-1) är undantagna.

** Produkter där klassificeringen beror på innehållet av enzymer och produkter till fläckborttagning som används direkt på fläcken innan tvätt är undantagna.

Var uppmärksam på att det är kemikalieproducenten som är ansvarig för klassificeringen.

- Säkerhetsdatablad för produkt enligt gällande europeisk lagstiftning (bilaga II i REACH, Förordning 1907/2006/EF).
- Ifyllt och underskrivet intyg från kemikalieproducenten (bilaga 5).
- För Svanenmärkta tvättkemikalier: Uppge endast produktnamn och licensnummer.

010 Klassificering av ingående ämnen i tvättkemikalier

Ingående ämnen i tvättkemikalierna får inte vara klassificerade enligt de faroklasser och farokoder som är angivna i tabell 9.

Tabell 9 Klassificering av ingående ämnen i tvättkemikalier

CLP-förordning 1272/2008		
Faroklass	Farokategori	Farokod
Luftvägs-sensibilisering	Kategori 1 – gäller endast sprayprodukter utan skumfilter	H334
Cancerogenitet	Kategori 1A/1B/2	H350 H350 H351*
Mutagenitet i Könsceller	Kategori 1A/1B/2	H340 H340 H341
Reproduktions-toxicitet	Kategori 1A/1B/2	H360 H360 H361

** NTA som förorening i komplexbildare undantas kravet, men med en begränsning om att koncentrationen i råvaran ska vara under 0,2 vikt-% och att koncentrationen i slutprodukten är under 0,1 vikt-%.*

Säkerhetsdatablad för produkt och samtliga råvaror enligt gällande europeisk lagstiftning (bilaga II i REACH, Förordning 1907/2006/EF).

- Ifyllt och underskrivet intyg från kemikalieproducenten (bilaga 5).
- För Svanenmärkta tvättkemikalier: Uppge endast produktnamn och licensnummer.

O11 Tvättkemicaliernas innehåll av miljöfarliga ämnen

Användningen av ämnen som är giftiga för vattenmiljön och som inte bryts ned lätt i vattenmiljön (ämnen med farokoderna H410, H411 och H412) begränsas enligt följande:

$100 * A_{H410} + 10 * A_{H411} + A_{H412} \leq 1,3$ g/kg textil, där

A_{H410} är den använda mängden ämnen med H410 i g per kg textil.

A_{H411} är den använda mängden ämnen med H411 i g per kg textil.

A_{H412} är den använda mängden ämnen med H412 i g per kg textil.

Ämnen som är klassificerade med H410 viktas med andra ord 100 gånger mer än H412.

Undantag:

- Proteas/subtilisin klassificerat som Akvatisk kronisk 2 H411 undantas från kravet. Var uppmärksam på att produkten också ska uppfylla krav O9 beträffande klassificering av produkter.
- Tensider som är lätt nedbrytbara*, anaerobt nedbrytbara** och som är klassificerade med H412.
- Natriumhypoklorit, CAS-nr 7681-52-9 och natrium dichloroisocyanurate, dihydrat, CAS-nr 51580-86-0, som är klassificerade med H410.
- Perättiksyra, CAS-nr 79-21-0 och väteperoxid, (CAS 7722-84-1).

** I enlighet med DID-listan (daterad 2016 eller senare) eller testmetod nr. 301 A-F eller nr. 310 i OECD guidelines for testing of chemicals eller andra motsvarande testmetoder.*

*** I enlighet med DID-listan (daterad 2016 eller senare) eller ISO 11734, ECOTOC nr 28 (juni 1988) eller motsvarande testmetoder, där en nedbrytbarhet på minst 60 % uppnås under anaeroba förhållanden.*

- Beräkning som visar att kravet uppfylls. Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

P5 Tvättkemikaliernas innehåll av miljöfarliga ämnen

Poäng ges till tvätterier som uppnår följande resultat.

Tabell 10 Innehåll av miljöfarliga ämnen – poängmöjlighet

Innehåll av miljöfarliga ämnen	Poäng
$100 * A_{H410} + 10 * A_{H411} + A_{H412} \leq 0,3 \text{ g/kg textil}$	3
$100 * A_{H410} + 10 * A_{H411} + A_{H412} \leq 0,7 \text{ g/kg textil}$	2
$100 * A_{H410} + 10 * A_{H411} + A_{H412} \leq 1,0 \text{ g/kg textil}$	1

- ☒ Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 10. Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

O12 Begränsning av tvättkemikaliernas samlade CDV – kritisk utspädningsvolym

För varje textilkategori anges faktorvärden för tvättkemikaliernas samlade kritiska utspädningsvolym ($F_{CDV_{kronisk}}$) i tabell 11. Vid beräkningen används kroniska värden ($CDV_{kronisk}$).

På grund av ämnenas nedbrytning i tvättprocessen tillämpas särskilda regler för tre ämnen:

- Aktivt klor som t.ex. natriumhypoklorit tas inte med i beräkningen av CDV. Användningen av aktivt klor begränsas specifikt i krav O13.
- Väteperoxid (H_2O_2) tas inte med i beräkningen av CDV.
- Perättiksyra tas med i beräkningen som ättiksyra.

Tabell 11 Faktorvärden (F) för $CDV_{kronisk}$ för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	$F_{CDV_{kronisk}}$ [liter/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri/fiskeindustri och liknande, kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin	180 000
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Arbetskläder från fiskeindustrin	
2) Arbetskläder till institution/handel/service, skor	Vitt	140 000
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	75 000
	Stuglogilinne	80 000
4) Restaurang	Vita dukar	100 000
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade och nedsmittade textilier	100 000
	Andra textilier	
6) Täcken och kuddar		60 000
7) Moppar och rengöringsdukar		100 000
8) Offshore-mattor		100 000
9) Andra mattor		60 000
10) Tyghandduksrullar		60 000
11) Industritorkdukar		160 000
12) Kemtvätt		-

13) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	140 000
	Annat	
14) Övrigt		60 000
15) Renrumstextilier	Arbetskläder: Class A-B (ISO 4-6)	180 000
	Arbetskläder: Class C-D (ISO 7-8)	
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class A-B (ISO 4-6)	100 000
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class C-D (ISO 7-8)	

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Beräkning av kritisk utspädningsvolym ($CDV_{kronisk}$):

$$G_{CDV} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{CDV})_i]$$

Krav på CDV: $A_{CDV} \leq G_{CDV}$

G_{CDV} = Gränsvärdet för kemikalieförbrukningens kritiska utspädningsvolym räknat i liter per kg tvättgods. Det är det viktade genomsnittet av faktorvärdena som ger gränsvärdet för ett tvätteri.

$(Andel)_i$ = Andel av en textilkategori i, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i (exkl. omtvätt) divideras med den totala årsmängden tvättgods (exkl. omtvätt).

$(F_{CDV})_i$ = Faktorvärdet för CDV i liter per kg tvättgods per textilkategori i.

A_{CDV} = Den kritiska utspädningsvolymen för den använda mängden kemikalier på tvätteriet i liter per kg tvättgods.

Dokumentationen ska i första hand hänvisa till DID-listan daterad 2016 eller senare. För ämnen som inte finns med på listan eller där data saknas kan annan dokumentation, t.ex. testrapporter eller litteraturreferenser användas.

CDV beräknas utifrån formlerna nedan. CDV beräknas för samtliga ämnen i varje tvättkemikalie och för alla tvättkemikalier som kravet omfattar:

$$CDV_{kronisk} = \sum CDV_i = \sum (dos_i \times DF_i \times 1000 / TF_{kronisk}), \text{ där}$$

dos_i = den ingående mängden av det enskilda ämnet i g/kg textil

DF_i = nedbrytningsfaktorn för ämne i

$TF_{kronisk}$ = kronisk toxicitetsfaktor

- Beräkning som visar att A_{CDV} är mindre än eller lika med G_{CDV} . Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas. I anslutning till beräkningen ska fullständigt recept (handelsnamn, kemiskt namn, mängd, CAS-nummer och DID-nummer för varje ingrediens i produkten) uppges för alla produkter.

P6 Begränsning av tvättkemikaliernas samlade CDV – kritisk utspädningsvolym

Poäng ges till tvätterier som uppnår följande resultat.

Tabell 12 Kritisk utspädningsvolym CDV – poängmöjlighet

Procentandel A_{CDV} av G_{CDV}	Poäng
A_{CDV} utgör mindre än 30 % av G_{CDV}	5
A_{CDV} utgör mindre än 40 % av G_{CDV}	4
A_{CDV} utgör mindre än 50 % av G_{CDV}	3
A_{CDV} utgör mindre än 60 % av G_{CDV}	2
A_{CDV} utgör mindre än 70 % av G_{CDV}	1

- ☒ Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 12. Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

O13 Begränsning av tvättkemikaliernas innehåll av klor

För varje textilkategori anges faktorvärden för tvättkemikaliernas innehåll av klor (F_{klor}) i tabell 13.

Tabell 13 Faktorvärden (F) för klor för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	F_{klor} [mg/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri/fiskeindustri och liknande, kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin	1500
	Kökstextilier och handdukar	1875
	Färgade arbetskläder och andra textilier	0
	Arbetskläder från fiskeindustrin	2000
2) Arbetskläder till institution/handel/service, skor	Vitt	150
	Annat	0
3) Hotell	Hotellinne	115
	Stuglogilinne	
4) Restaurang	Vita dukar	265
	Vita servetter	1500
	Färgade dukar och andra textilier	0
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade och nedsmittade textilier	1725
	Andra textilier	115
6) Täcken och kuddar		0
7) Moppar och rengöringsdukar		0
8) Offshore-mattor		0
9) Andra mattor		0
10) Tyghandduksrullar		20
11) Industritorkdukar		0
12) Kemtvätt		0
13) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	150
	Annat	0
14) Övrigt		0
15) Renrumstextilier	Arbetskläder: Class A-B (ISO 4-6)	1500
	Arbetskläder: Class C-D (ISO 7-8)	

	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class A-B (ISO 4-6)	0
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class C-D (ISO 7-8)	

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Klorberäkning:

$$G_{klor} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{klor})_i]$$

Krav på klor: $A_{klor} \leq G_{klor}$

G_{klor} = Gränsvärdet för tvätteriets förbrukning av aktivt klor mätt i mg aktivt klor per kg tvättgods. Det är det viktade genomsnittet av faktorvärdena som ger gränsvärdet för ett tvätteri.

$(Andel)_i$ = Andel av en textilkategori i, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i (exkl. omtvätt) divideras med den totala årsmängden tvättgods (exkl. omtvätt).

$(F_{klor})_i$ = Faktorvärdet för aktivt klor i mg per kg tvättgods per textilkategori i.

A_{klor} = Den använda mängden aktivt klor på tvätteriet i mg per kg tvättgods.

- Beräkning som visar att A_{klor} är mindre än eller lika med G_{klor} . Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

P7 Begränsning av tvättkemikaliernas innehåll av klor

Tvätterier kan få poäng vid låg förbrukning av klor så som anges i tabell 14.

Tabell 14 Klorförbrukning – poängmöjlighet

Procentandel A_{klor} : $(A_{klor} / G_{klor}) * 100 \%$	Gränsvärde för klor, G_{klor}			
	$0 \leq G_{klor} \leq 40$	$40 < G_{klor} \leq 130$	$130 < G_{klor} \leq 660$	$G_{klor} > 660$
A_{klor} utgör mindre än 50 % av G_{klor} eller intet klorförbruk	2 poäng	5 poäng	8 poäng	10 poäng
A_{klor} utgör mindre än 60 % av G_{klor}	1 poäng	4 poäng	6 poäng	8 poäng
A_{klor} utgör mindre än 70 % av G_{klor}	1 poäng	3 poäng	5 poäng	6 poäng
A_{klor} utgör mindre än 80 % av G_{klor}	0 poäng	2 poäng	3 poäng	4 poäng
A_{klor} utgör mindre än 90 % av G_{klor}	0 poäng	1 poäng	2 poäng	2 poäng

- Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 14. Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

O14 Begränsning av tvättkemikaliernas fosforinnehåll

För varje textilkategori anges faktorvärden för tvättkemikaliernas fosforinnehåll (F_P) i tabell 15.

Tabell 15 Faktorvärden (F) för fosfor (P) för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	F _P [g/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri/fiskeindustri och liknande, kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin	0,60
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Arbetskläder från fiskeindustrin	
2) Arbetskläder till institution/handel/service, skor	Vitt	0,40
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	0,25
	Stuglogilinne	
4) Restaurang	Vita dukar	0,35
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade och nedsmittade textilier	0,30
	Andra textilier	
6) Täcken och kuddar		0,25
7) Moppar och rengöringsdukar		0,35
8) Offshore-mattor		0,35
9) Andra mattor		0,25
10) Tyghandduksrullar		0,25
11) Industritorkdukar		0,50
12) Kemptvätt		0,00
13) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	0,40
	Annat	
14) Övrigt		0,25
15) Renrumstextilier	Arbetskläder: Class A-B (ISO 4-6)	0,6
	Arbetskläder: Class C-D (ISO 7-8)	
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class A-B (ISO 4-6)	0,35
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class C-D (ISO 7-8)	

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Fosforberäkning:

$$G_P = \sum [(Andel)_i \cdot (F_P)_i]$$

Krav på fosfor: $A_P \leq G_P$

G_P = Gränsvärdet för tvätteriets förbrukning av P mätt i g P per kg tvättgods. ämnen som inte bryts ned anaerobt, mätt i g anNBO per kg tvättgods. Det är det viktade genomsnittet av faktorvärdena som ger gränsvärdet för ett tvätteri.

$(Andel)_i$ = Andel av en textilkategori i , som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i (exkl. omtvätt) divideras med den totala årsmängden tvättgods (exkl. omtvätt).

$(F_P)_i$ = Faktorvärdet i g P per kg tvättgods för textilkategori i .

A_P = Den använda mängden P på tvätteriet i g P per kg tvättgods.

Tvättkemikalier som innehåller mer fosfor än tillåtet enligt det norska regelverket får inte säljas i Norge eller i andra länder där det finns regler och förbud mot fosfor i tvättmedel.

Produktföreskriften: FOR 2004-06-01 nr 922: Forskrift om begränsning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter. Kapittel 3-8. Vaskemidler – innhold av fosfor.

- Beräkning som visar att A_P är mindre än eller lika med G_P . Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

O15 Begränsning av tvättkemikaliernas innehåll av icke anaerobt nedbrytbara ämnen

För varje textilkategori anges faktorvärden för tvättkemikaliernas innehåll av icke anaerobt nedbrytbara ämnen (F_{anNBO}) i tabell 16.

Tabell 16 Faktorvärden (F) för icke anaerobt nedbrytbara ämnen (anNBO) för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	F_{anNBO} [g/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri/fiskeindustri och liknande, kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin	1,75
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Arbetskläder från fiskeindustrin	
2) Arbetskläder till institution/handel/service, skor	Vitt	1,25
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	0,70
	Stuglogiinne	
4) Restaurang	Vita dukar	1,10
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade och nedsmittade textilier	1,00
	Andra textilier	
6) Täcken och kuddar		0,70
7) Moppar och rengöringsdukar		1,00
8) Offshore-mattor		1,00
9) Andra mattor		0,75
10) Tyghandduksrullar		0,60
11) Industritorkdukar		1,50
12) Kemtvätt		0,00
13) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	1,25
	Annat	

14) Övrigt		0,60
15) Renrumstextilier	Arbetskläder: Class A-B (ISO 4-6)	1.75
	Arbetskläder: Class C-D (ISO 7-8)	
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class A-B (ISO 4-6)	1.00
	Moppar, rengöringsdukar och övrigt: Class C-D (ISO 7-8)	

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Beräkning av ämnen som inte är anaerobt nedbrytbara (anNBO):

$$G_{anNBO} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{anNBO})_i]$$

Krav på anNBO: $A_{anNBO} \leq G_{anNBO}$

G_{anNBO} = Gränsvärdet för tvätteriets förbrukning av ämnen som inte bryts ned anaerobt, mätt i g anNBO per kg tvättgods. Det är det viktade genomsnittet av faktorvärdena som ger gränsvärdet för ett tvätteri.

$(Andel)_i$ = Andel av en textilkategori i, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i (exkl. omtvätt) divideras med den totala årsmängden tvättgods (exkl. omtvätt).

$(F_{anNBO})_i$ = Faktorvärdet i g anNBO per kg tvättgods för textilkategori i.

A_{anNBO} = Den använda mängden anNBO på tvätteriet i g anNBO per kg tvättgods.

Iminodisuccinat kan uteslutas i beräkningen av anNBO.

Dokumentationen ska i första hand hänvisa till DID-listan daterad 2016 eller senare. För ämnen som inte finns med på listan eller där data saknas kan annan dokumentation, t.ex. testrapporter eller litteraturreferenser användas.

Ämnen som inte är tensider kan undantas från kravet på anaerobt nedbrytbarhet om något av följande tre alternativ uppfylls:

- Lätt nedbrytbara och har låg adsorption ($A < 25\%$)
- Lätt nedbrytbara och har hög desorption ($D > 25\%$)
- Lätt nedbrytbara och inte bioackumulerbara

För bestämning av adsorption/desorption används metod 106 i OECD Guidelines eller ISO CD 18749 "Water quality – Adsorption of substance activated sludge".

Specialtvätterier för industridukar utan avloppsvatten är undantagna från kraven O15, O16 och O18.

☒ Beräkning som visar att A_{anNBO} är mindre än eller lika med G_{anNBO} . Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

- För specialtvätterier undantagna från krav O15, O16 och O18: beskrivning av den stängda anläggningen inklusive beskrivning av hur hanteringen av slamresterna hanteras enligt gällande lagstiftning och myndighetsregler

O16 Tvättaktiva tensider, lätt nedbrytbara aerobt och anaerobt

Alla tvättaktiva tensider ska vara lätt aerobt nedbrytbara enligt testmetod nr 301 A-F i OECD Guidelines for Testing of Chemicals eller motsvarande testmetoder.

Alla tvättaktiva tensider ska vara anaerobt nedbrytbara, vilket betyder minst 60 % nedbrytbarhet under anaeroba förhållanden, i enlighet med ISO 11734, ECETOC nr 28 eller motsvarande testmetoder.

Dokumentationen ska i första hand hänvisa till DID-listan daterad 2016 eller senare. För tensider som inte finns med på listan eller där data saknas kan annan dokumentation, t.ex. testrapporter eller litteraturreferenser användas.

Specialtvätterier för industridukar utan avloppsvatten är undantagna från kraven O15, O16 och O18.

- Hänvisning till DID-listan daterad 2016 eller senare. För tensider som inte finns med på listan eller där data saknas kan annan dokumentation, t.ex. testrapporter eller litteraturreferenser användas.
- För Svanenmärkta tvättkemikalier: Uppge endast produktnamn och licensnummer.
- För specialtvätterier undantagna från krav O15, O16 och O18: beskrivning av den stängda anläggningen inklusive beskrivning av hur hanteringen av slamresterna hanteras enligt gällande lagstiftning och myndighetsregler

O17 Ämnen som inte får ingå i tvättkemikalierna

Tvättkemikalierna får inte innehålla följande ämnen:

- Alkylfenoletoxylater (APEO) och/eller alkylfenolderivat (APD)
- LAS (linjära alkylbensensulfonater)
- DADMAC (dialkyldimetylammoniumklorid)
- Fluortensider och andra per- och polyfluorerade föreningar (PFAS)*
- Borsyra och borater
- Optiska vitmedel**
- Parfym
- Triclosan
- EDTA (Ethylenediaminetetraacetic acid) och dess salter
- Ämnen som har evaluerats i EU att vara PBT (Persistent, bioaccumulable and toxic) eller vPvB (very persistent and very bioaccumulable), i enlighet med kriterierna i bilaga XIII i REACH, samt ämnen som inte utretts ännu men som uppfyller dessa kriterier.

- Ämnen som anses vara potentiellt hormonstörande i kategori 1 eller 2 enligt officiella listor inom EU. EUs rapport om hormonstörande ämnen finns att läsa i sin helhet på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf (bilaga L, sida 238 och framåt)
- Ämnen på kandidatlistan <http://echa.europa.eu/candidate-list-table>
- Halogenerade flamskyddsmedel
- Nanomaterial/-partiklar***

** Impregneringsmedel till textilier där det av yrkesmässiga skäl finns behov för re-impregnering kan undantas. PFOS och PFOA samt ämnen på kandidatlistan är dock förbjudna i alla tillämpningar. Vid användning av impregneringsmedel som innehåller PFAS måste behovet motiveras för varje typ av textil och dess användningsområde. Detta görs första gången det aktuella impregneringsmedlet används för ett specifikt område. Användningen ska baseras på kundens behov och kemikalieleverantörens bekräftelse på att alternativa lösningar inte finns. Tvätteriet ska föra anteckningar om användningen av impregneringsmedel.*

*** Optiska vitmedel som uppfyller kraven i bilaga 6 kan användas.*

**** Nanomaterial/-partiklar definieras enligt EU kommissionens definition av nanomaterial daterad den 18 oktober 2011, "Ett naturligt, oavsiktligt framställt eller avsiktligt tillverkat material som innehåller partiklar i fritt tillstånd eller i form av aggregat eller agglomerat och där minst 50 % av partiklarna i antalsstorleksfördelningen har en eller flera yttre dimensioner i storleksintervallet 1–100 nm". Exempel är ZnO, TiO₂, SiO₂, Ag och laponite med partiklar i nanostorlek i koncentration över 50 %. Polymeremulsioner räknas inte som nanomaterial.*

- Ifyllt och underskrivet intyg från kemikalieproducenten (bilaga 5).
- För Svanenmärkta tvättkemikalier: Uppge endast produktnamn och licensnummer.
- Vid användning av optiska vitmedel: Ifyllt och underskrivet intyg från kemikalieproducent (bilaga 6).
- Vid användning av impregneringsmedel som innehåller PFAS, ska behovet motiveras för varje enskild typ av textil och dess specifika användningsområde i enlighet med kravet när impregneringsmedlet används första gången (på den enskilda textilen och dess användningsområde).

O18 Andelen miljömärkta tvättkemikalier

Minst 30 vikt-% av tvättkemikalierna ska vara miljömärkta på årsbasis.

En miljömärkt tvättkemikalie är märkt med Svanen, EU Ecolabel eller Bra Miljöval.

Två alternativa beräkningar kan användas:

- a) För kedjor/koncerner kan beräkningen göras på koncernnivå, eller beräknas per tvätteri (som i alternativ b).

b) För enskilda tvätterier kan tvättkemikalier baserade på perättiksyra, klor, väteperoxid och alkali undantas från beräkningen.

Specialtvätterier för industridukar utan avloppsvatten är undantagna från kraven O15, O16 och O18.

- Beräkning med översikt över produktnamn, typ av märkning, licensnummer, och mängd på årsbasis. Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

Alternativ a): Uppge data för alla tvättkemikalier för varje tvätterier. Baserat på detta görs en samlad beräkning för koncernen.

Alternativ b): Uppge data för alla tvättkemikalier, men gör beräkningen endast för de tvättkemikalier som omfattas av kravet.

- För specialtvätterier undantagna från krav O15, O16 och O18: beskrivning av den stängda anläggningen inklusive beskrivning av hur hanteringen av slamresterna hanteras enligt gällande lagstiftning och myndighetsregler

P8 Miljömärkta tvättkemikalier

Användning av miljömärkta tvättkemikalier ger poäng enligt tabell 17.

Tabell 17 Poängmöjlighet för miljömärkta tvättkemikalier

Andelen tvättkemikalier märkta med Svanen, EU Ecolabel och/eller Bra Miljöval	Poäng
90 vikt-% eller mer	6
70 vikt-% eller mer	4
50 vikt-% eller mer	2

- Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 17. Nordisk Miljömärknings beräkningsverktyg ska användas.

4 Transport

Det här kapitlet innehåller krav på transporter, både interna och externa, av textilier till och från kunder.

O19 Utbildning i miljöanpassad körning

Alla chaufförer som utför transporter av textilier mellan det Svanenmärkta tvätteriet och kunden ska ha genomfört utbildning i miljöanpassad/ekonomisk körning anordnad av extern/behörig utbildare. Nyanställda chaufförer ska ha genomfört kursen senast 12 månader efter anställningsdagen.

Vid externa transporter gäller kravet från och med att tvätteriet ingår ett nytt kontrakt med extern transportör.

- Rutiner som säkerställer utbildning av egna chaufförer.
- Bekräftelse från extern/behörig utbildare att chaufförer (både egna och externa) har deltagit på kurs i miljöanpassad/ekonomisk körning.
- Rutiner som säkerställer att externa transporter uppfyller kraven vid nytecknande av kontrakt.

☞ Vid externa transporter ska kopia av kontrakt vara tillgängliga för Nordisk Miljömärkning på begäran.

O20 Krav på fordon

- a) Nyinköpta och nyleasade bilar för textiltransport ska tillfredsställa senast gällande Euronorm (Euroklass) vid inköpstillfället. Detta gäller från och med datumet för ansökan om Svanenmärkning.

Nyproducerade fordon uppfyller alltid den senast gällande Euronormen.

Eldrivna fordon och andra typer av fordon där det inte finns någon Euronorm omfattas inte av kravet.

- b) Inget fordon som används till textiltransport mellan det Svanenmärkta tvätteriet och kunden får vara äldre än 10 år räknat från första registreringsdatum. Alternativt behöver det leva upp till den senast gällande Euronormen. Fordon som står för maximalt 25 % av körsträckan på årsbasis kan undantas kravet.

Vid externa transporter gäller kravet från och med att tvätteriet ingår ett nytt kontrakt med extern transportör.

☒ Inköpsrutiner som säkerställer att kraven uppfylls.

☞ Dokumentation som visar att kravet uppfylls för varje nyinköpt/nyleasat fordon ska vara tillgängligt för Nordisk Miljömärkning på begäran.

☒ Översikt över den samlade fordonsparken med registreringsnummer och första registreringsdatum. För fordon som är äldre än 10 år ska dokumentation som visar att den senast gällande Euronormen uppfylls bifogas.

☒ Rutiner som säkerställer att externa transporter uppfyller kraven vid nytecknande av kontrakt.

☞ Vid externa transporter ska kopia av kontrakt och översikt över de fordon som transportören använder till körning för det Svanenmärkta tvätteriet vara tillgängliga för Nordisk Miljömärkning på begäran.

P9 Drivmedel

Poäng ges för användning av Svanenmärkt drivmedel och elbilar vid transport av textilier mellan det Svanenmärkta tvätteriet och kunden enligt tabell 18.

Tabell 18 Användning av Svanenmärkt drivmedel och elbilar

Andel Svanenmärkt drivmedel och/eller andel transport utförd av elbilar baserat på kostnader eller energiinnehåll	Poäng
> 15 %	3
> 10 %	2
> 5 %	1

Om andra typer av drivmedel än bensin används räknas energiinnehållet för dessa om till motsvarande energiinnehåll i liter bensin på följande sätt:

- *antal liter diesel x 1,1*
- *antal liter biodiesel = antal liter bensin*

- antal liter bioetanol x 0,6
- antal kg vätgas x 3,6
- antal kWh el x 0,2

Nordisk Miljömärkning kan godkänna omräkningsfaktorer baserade på nedre förbränningsvärdet för andra typer av drivmedel (t.ex. gas) om dessa kan dokumenteras.

- Uppge typ av använt drivmedel (Svanenmärkt eller icke Svanenmärkt) som används vid transport av textilier. Ange också kostnader eller mängd energiinnehåll per typ drivmedel.

5 Textilier och mattor

I det här kapitlet ryms krav som berör inköp av textilier och mattor samt kassation.

O21 Code of Conduct

Alternativ A: Verksamheten ska ha en Code of Conduct för inköp av textilier som säkerställer att leverantören samt textilproducenten respekterar och efterlever de 10 principerna i FN:s Global Compact*.

** FN:s Global Compact är 10 principer som omfattar mänskliga rättigheter, arbetstagar rättigheter, miljö och antikorrruption. Läs mer på <http://www.unglobalcompact.org/>*

Om licensinnehavaren eller leverantören bryter mot verksamhetens Code of Conduct kan miljömärkningslicensen dras in.

- Kopia av Code of Conduct i enlighet med kravet.
- Beskrivning av hur verksamhetens Code of Conduct förmedlas till leverantören och hur leverantörens och textilproducentens efterlevnad kontrolleras.

Alternativ B: Verksamheten ska ha en Code of Conduct för inköp av textilier som utgår från ILO:s åtta kärnkonventioner som omfattar:

- Förbud mot barnarbete (konvention 138 om minimiålder för arbete och konvention 182 om förbud mot de värsta formerna av barnarbete).
- Organisationsfrihet (konvention 87 om föreningsfrihet och konvention 98 om organisationsrätt).
- Förbud mot diskriminering (konvention 100 om lika lön för lika arbete oavsett kön och konvention 111 om diskriminering vid anställning och yrkesutövning).
- Förbud mot tvångsarbete (konvention 29 om förbud mot tvångs- och straffarbete och konvention 105 om avskaffande av tvångsarbete).

Om licensinnehavaren eller leverantören bryter mot verksamhetens Code of Conduct kan miljömärkningslicensen dras in.

- Kopia av Code of Conduct i enlighet med kravet.

- ☒ Beskrivning av hur verksamhetens Code of Conduct förmedlas till leverantören och hur leverantörens och textilproducentens efterlevnad kontrolleras.

O22 Inköp av textilier

En Svanenmärkt textilservice måste leva upp till följande krav på årsbasis:

$$\frac{(\text{mängd}_{\text{miljömärkt}} \cdot 5) + \text{mängd}_{\text{Oeko-TEX 100}}}{\text{mängd}_{\text{arbetskläder}} + \text{mängd}_{\text{flatgoods}}} * 100 \geq 85 \%$$

där

$\text{mängd}_{\text{miljömärkt}}$ är inköpt mängd av alla miljömärkta textilprodukter

$\text{mängd}_{\text{Oeko-TEX Standard 100}}$ är inköpt mängd av alla icke miljömärkta textilprodukter, som lever upp till Oeko-TEX Standard 100

$\text{mängd}_{\text{arbetskläder}}$ är inköpt mängd arbetskläder

$\text{mängd}_{\text{flatgoods}}$ är inköpt mängd flatgoods som ska manglas (sängkläder, dukar, handduksrullar etc.).

Med miljömärkta textilier menas Svanen, EU Ecolabel, Bra Miljöval (om både Klass 1 och 2) samt GOTS.

Beräkningen kan genomföras antingen baserat på vikt eller ekonomisk inköpsvolym.

Kravet kan dokumenteras och uppfyllas för en kedja/koncern.

- ☒ Översikt över inköpta textilier med tillhörande beräkning som visar att kravet är uppfyllt. Översikten kan vara baserad på årliga redovisningar från de enskilda leverantörerna om deras andel miljömärkta textilier och icke miljömärkta textilier som lever upp till Oeko-TEX Standard 100. Nordisk Miljömärkning kommer att utföra stickprovskontroller av utvalda leverantörer för att bekräfta informationen.

- ρ Vid stickprovskontrollen ska leverantören kunna ta fram dokumentation som styrker redovisningen och giltiga miljömärkningscertifikat/dokumentation för efterlevnad av Oeko-TEX Standard 100 för de produkter som Nordisk Miljömärkning väljer ut till stickprovskontroll.

P10 Miljömärkta textilier

Poäng ges till tvätterier som köper in en hög andel miljömärkta textilier enligt tabell 19. Procentandelen miljömärkta textilier beräknas med formeln

$$\frac{\text{mängd}_{\text{miljömärkt}}}{\text{mängd}_{\text{arbetskläder}} + \text{mängd}_{\text{flatgoods}}} * 100$$

där

$\text{mängd}_{\text{miljömärkt}}$ är inköpt mängd av alla miljömärkta textilprodukter

$\text{mängd}_{\text{arbetskläder}}$ är inköpt mängd arbetskläder

$\text{mängd}_{\text{flatgoods}}$ är inköpt mängd flatgoods som ska manglas (sängkläder, dukar, handduksrullar etc.)

Med miljömärkta textilier menas Svanen, EU Ecolabel, Bra Miljöval Klass 1 och 2 samt GOTS.

Beräkningen kan genomföras antingen baserat på vikt eller ekonomisk inköpsvolym.

Kravet kan dokumenteras och uppfyllas för en kedja/koncern.

Tabell 19 Poäng för inköp av miljömärkta textilier

Andel miljömärkta textilier	Poäng
Mer än 50 %	8
Mer än 40 %	6
Mer än 30 %	4
Mer än 20 %	2
Mer än 10 %	1

- Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 19.

O23 Förbud mot mjukgörande ftalater

Mjukgörande ftalater får inte ingå i mattor vid nyinköp.

- Rutin som säkerställer att mjukgörande ftalater inte ingår i mattor vid nyinköp.
- Intyg från leverantören av mattor att mjukgörande ftalater inte ingår i mattor som levereras till det Svanenmärkta tvätteriet.

O24 Kassation

Tvätteriet ska redovisa vikten av kasserade textilier och mattor på årsbasis per kategori nedan. Ange vilken typ av textilier och mattor som vanligen kasseras inom vardera kategorin.

- Återanvändning
- Materialåtervinning
- Förbränning med energiåtervinning
- Deponi
- Annat (ange vad)

Kravet avser de textilier och mattor som tvätteriet själva äger.

- Redovisning enligt kravet.

P11 Åtgärder för att minska kassation av textilier

Poäng ges för åtgärder/initiativ inom de tre första stegen i EU:s avfallshierarki; förebyggande, återanvändning och materialåtervinning, enligt nedan. Kravet kan maximalt ge 5 poäng.

- Åtgärder som förebygger att kassation uppstår ger 1–3 poäng. Exempel på åtgärder som ger poäng är spårbarhetssystem som förebygger svinn samt reparation av textilier och mattor lokalt på tvätteriet. Nordisk Miljömärkning gör en samlad värdering av samtliga förebyggande åtgärder och delar därefter ut upp till 3 poäng.

- Om minst 40 % av de kasserade textilierna och mattorna går till återanvändning eller materialåtervinning enligt krav O24 ges 2 poäng.
 - Om minst 20 % av de kasserade textilierna och mattorna går till återanvändning eller materialåtervinning enligt krav O24 ges 1 poäng.
- Kravet kan dokumenteras och uppfyllas för en kedja/koncern. Beskrivning och motivering av åtgärder/initiativ enligt ovan.
- Redovisning enligt krav O24.

6 Utsläpp och plastavfall

Det här kapitlet innehåller obligatoriska krav på vattenutsläpp och retur av plast samt ett poängkrav beträffande textilproduktion av syntetiska material och utsläpp av mikroplast i avloppsvattnet.

O25 Vattenutsläpp

Vattenutsläpp från tvätteriet ska uppfylla samtliga krav och villkor från kommunala och regionala myndigheter. Det omfattar villkor kopplade till tillstånd eller godkännande av verksamhetens bedrivande samt förelägganden och andra beslut från berörd miljömyndighet.

Om tvättgodset består av industritorkdukar till mer än fem vikt-% ska avloppsvattnet renas innan det släpps ut i det kommunala avloppsnätet. Slammet från tvätteriets reningsanläggning ska hanteras som miljöfarligt avfall och hanteringen ska vara godkänd av landets miljömyndigheter.

- Dokumentation som visar att anläggningen uppfyller eventuella myndighetskrav. Alternativt ska det dokumenteras att det inte föreligger några krav på tvätteriets utsläpp av avloppsvatten.
- Tvätterier som tvättar industritorkdukar ska ange vilka lagar/regelverk som gäller och hur dessa uppfylls. Dokumentation av rutiner för rening av avloppsvattnet före utsläpp i kommunalt avloppssystem och hantering av slammet.

P12 Åtgärder för att minska utsläpp av mikroplast i avloppsvattnet

Tvätterier som aktivt sätter fokus på mikroplast genom att låta leverantörerna till de tre största textil-/produktleveranserna besvara frågor om vilka syntetiska material som ingår och produktionen av dessa i enlighet med bilaga 7 tilldelas 2 poäng.

Tvätterier som har installerat reningsteknik som tar bort minst 50 vikt-% av utsläppen av mikroplast i avloppsvattnet tilldelas 4 poäng. Alternativt kan upp till 4 poäng tilldelas för användning av ny teknik som reducerar utsläpp av mikroplast efter värdering av Nordisk Miljömärkning.

Nordisk Miljömärkning har uppdaterat definitionen av mikroplaster genom att anta EU:s definition i REACH-begränsningen av syntetiska polymermikropartiklar, som trädde i kraft den 17 oktober 2023. Antingen ska den nya eller gamla definitionen användas.

Ny definition:

Mikroplaster är syntetiska polymermikropartiklar enligt definitionen i REACH-förordningen ((EG) nr 1907/2006), bilaga XVII, post nr 78: Fasta polymerer som uppfyller båda följande villkor:

- a) Ingår i partiklar och utgör minst 1 viktprocent av dessa partiklar, eller utgör en heltäckande ytbeläggning på partiklar.
- b) Minst 1 viktprocent av de partiklar som avses i punkt a) uppfyller något av följande villkor:

i) Partiklarnas dimensioner mäter högst 5 mm vardera.

ii) Partiklarna är högst 15 mm långa och förhållandet mellan längd och diameter är större än 3.

Följande polymerer är undantagna från denna beteckning:

a) Polymerer som är resultatet av en polymerisering som ägt rum i naturen, oberoende av extraktionsprocessen och som inte har modifierats kemiskt.

b) Polymerer som är nedbrytbara i enlighet med tillägg 15 [till REACH-förordningen (EG) nr 1907/2006].

c) Polymerer som har en löslighet på mer än 2 g/l i enlighet med tillägg 16 [till REACH-förordningen (EG) nr 1907/2006].

d) Polymerer som inte innehåller kolatomer i sin kemiska struktur.

Observera: Följande avsnitt om "Begränsningsvillkor" gäller: 1 (koncentrationsgräns i blandningar), 2 (definitioner), 3 (partikelstorleksgränser). Övriga punkter gäller inte, t.ex. 4 (Punkt 1 gäller inte för utsläppande på marknaden av:), t.ex. 4(a) "syntetiska polymermikropartiklar, som ämnen i sig eller i blandningar, för användning på industriplatser", 5 (undantag), t.ex. 5(b) "syntetiska polymermikropartiklar vars fysikaliska egenskaper permanent förändras under avsedd slutanvändning på ett sådant sätt att polymeren inte längre omfattas av denna post".

Gammal definition:

Mikroplaster definieras som partiklar som är mindre än 5 mm av olöslig makromolekylär plast som fås fram genom en av följande processer:

a) Polymerisering, såsom polyaddition eller polykondensation eller en liknande process som använder monomerer eller andra utgångsämnena.

b) Kemisk förändring av naturliga eller syntetiska makromolekyler.

c) Mikrobiell fermentering. Observera att eventuella filmer/folie som innesluter tabletter eller liknande som ger upphov till mikroplaster inte heller får ingå i svanenmärkta produkter.

- Intyg från leverantör (bilaga 7).
- Bekräftelse från leverantör av reningsteknik om installation och reningseffektivitet i förhållande till mikroplast från tvätt av textilier.
- Dokumentasjon som viser at innstallert rensesknikk reduserer utslipp av mikroplast.

O26 Retur av plast

Tvätteriet ska erbjuda kunderna att ta med sig plastavfall i retur. Tvätteriet ska säkerställa att plasten sänds till materialåtervinning.

- Bekräftelse på att tvätteriet erbjuder kunderna att ta med sig plastavfall i retur.
- Kopia på tvätteriets medlemsbevis i retursystem eller annan dokumentation för de retursystem som producenten och/eller importören deltar i.

7 Kvalitetskontroll av tvätterier

Det här kapitlet innehåller krav på kvalitetskontroll av tvätterier.

O27 Kvalitetskontroll

Alternativ A: Tvätteriet måste uppfylla och efterleva de kvalitets- och arbetsmiljökrav som är fastställda av den nationella tvätteriororganisationen eller kvalitetskontrollen för tvätterier.

Tvätterier i länder som saknar nationellt kvalitetsorgan kan låta något av de andra nordiska ländernas kontrollorgan genomföra kontrollen.

- Certifikat från nationell tvätteriororganisation eller kopia av rapport från kvalitetskontroll som visar att kraven uppfylls.

Alternativ B: Tvätteriet kan välja en av följande möjligheter.

- Uppfylla kraven i RAL GZ-992 (Professional Linen Care – Quality Assurance) med undantag för kraven på sortering.
- Vara certifierade enligt ISO 9001 (Quality management systems – Requirements) och externt verifierade enligt EN 14065 (Textiles – Laundry processed textiles – Biocontamination control system). Det ska i ovanstående ställas specifika krav på bakteriologisk och synlig renhet.

- Kopia av rapport från kvalitetskontroll som visar att kraven uppfylls.
- Om aktuellt: Tilläggsdokumentation för tvätterier som levererar till sjukhus.

8 Arbetsförhållanden

Det här kapitlet innehåller krav på arbetsförhållanden för egna anställda och underleverantörer/bemanningsföretag. Krav O28 gäller alla anställda medan krav O29 endast avser arbetskraft i produktionen.

O28 Arbetsförhållanden

Egna anställda ska vara garanterade löner (inklusive speciella tjänster), arbetstider och andra arbetsvillkor som inte underskrider de som arbetsmarknadens parter har avtalat för motsvarande arbete inom det aktuella tjänsteområdet. Sådana villkor är ofta avtalade genom kollektivavtal som har ingåtts av representativa arbetsmarknadsparter i aktuellt land och gäller för hela landets område (naturligt geografiskt upptagningsområde för arbetstigare i landet).

- Dokumentation av medlemskap i arbetsgivarförening, kopia av avtal med fackförening eller kopia av avtal mellan sökande och anställda i förhållande till kravet.

O29 Underleverantörer/bemanningsföretag

Underleverantörer/bemanningsföretag som erbjuder arbetskraft till produktionen, ska uppfylla följande krav:

- Arbetet ska utföras av underleverantörens egen personal. Underleverantören får inte anlita en annan underleverantör.
 - Underleverantören måste vara registrerad för moms och arbetsgivaravgift och (i Finland) vara ”förskottsuppbördsregistrerad”.
 - Företaget får inte vara skyldiga/ligga efter med betalningen av skatter eller avgifter.
 - Egna anställda ska vara garanterade löner (inklusive speciella tjänster), arbetstider och andra arbetsvillkor som inte underskrider de som arbetsmarknadens parter har avtalat för motsvarande arbete inom det aktuella tjänsteområdet. Sådana villkor är ofta avtalade genom kollektivavtal som har ingåtts av representativa arbetsmarknadsparter i aktuellt land och gäller för hela landets område (naturligt geografiskt upptagningsområde för arbetstagare i landet).
- Bekräftelse från underleverantören att arbetet endast utförs av underleverantörens personal.
 - Kopia av dokumentation från skattemyndigheter som bekräftar att företaget är moms- och arbetsgivarregistrerat.
 - Kopia av dokumentation från skattemyndigheter som bekräftar att företaget inte är skyldiga/ligger efter med betalning av skatter eller avgifter.
 - Dokumentation av medlemskap i arbetsgivarförening, kopia av avtal med fackförening eller kopia av avtal mellan sökande och anställda i förhållande till kravet.

9 Miljöledning inklusive myndighetskrav

För att säkerställa att Nordisk Miljömärknings krav uppfylls ska följande rutiner vara dokumenterade och implementerade.

O30 Organisation och ansvar

Ett organisationsschema ska upprättas. Ansvar och befogenheter för centrala funktioner ska definieras. Ansvar för Svanenlicens, marknadsföring, utbildning, inköp och ekonomi ska framgå samt kontaktperson mot Nordisk Miljömärkning.

- Kopia av organisationsschema.

O31 Dokumentation

Licensinnehavaren ska arkivera den dokumentation som sänts in i samband med ansökan. Samtliga dokument som gäller licensen ska finnas lätt tillgängliga hos licensinnehavaren. Det kan exempelvis vara dokument om

interna kontroll- och mät rapporter. Kontaktperson mot Nordisk Miljömärkning ansvarar för att dokumentationen är uppdaterad och tillgänglig.

☞ Kontrolleras på plats vid behov.

O32 Inköp

Inköpsrutiner som säkerställer att Nordisk Miljömärknings krav uppfylls vid inköp av varor och tjänster ska finnas. Dessa ska som minimum omfatta textilier, kemikalier, fordon och underleverantörer av transport, tvätt samt kemptvätt.

☒ Kopia av alla inköpsrutiner.

O33 Ändringar och avvikelser

Planerade produkt- och marknadsmässiga förändringar som påverkar Nordisk Miljömärknings krav ska meddelas/godkännas av Nordisk Miljömärkning. Oförutsedda avvikelser som påverkar Nordisk Miljömärknings krav ska rapporteras till Nordisk Miljömärkning.

☒ Kopia av rutin för ändringar och avvikelser.

O34 Utbildning

Alla anställda och underleverantörer som deltar i den dagliga verksamheten ska ha god miljökunskap för att säkerställa att Nordisk Miljömärknings krav uppfylls.

De anställda ska kontinuerligt utbildas i generella miljöfrågor och i synnerhet i dem med speciell anknytning till vars och ens arbetsområde.

☒ Deltagande i utbildningen ska dokumenteras. Underleverantörer som deltar i den dagliga verksamheten ska delta i tvätteriets utbildning eller visa dokumentation på att de genomgått likvärdig utbildning. Kopia av rutin för utbildning av personal och underleverantörer.

O35 Kundinformation

Kunderna ska informeras om att de utnyttjar ett Svanenmärkt tvätteri och vad det innebär.

☒ Kopia av rutinen som beskriver hur kunderna informeras.

O36 Lagar och förordningar

Verksamheten ska säkerställa att gällande lagstiftning följs, avseende arbetsmiljö, yttre miljö, ekonomi, hygien och hälsa. Verksamheten får inte ha någon form av negativ myndighetsanmärkning som inte har korrigerats inom den frist övervakande myndighet har tilldelat. Om kravet inte uppfylls kan Nordisk Miljömärkning säga upp licensen.

☒ Underskriven ansökningsblankett.

O37 Uppföljning av licens

Tvätteriet ska löpande säkerställa att kraven i kriterierna uppfylls. Minst en gång per år (senast 6 månader efter årsbokslut) ska en intern genomgång av verksamheten göras.

Nordisk Miljömärkning kan be om rapporter från den interna genomgången och genomföra kontroller av ett urval eller samtliga krav. Information om kontrollen ges i förväg.

- Rutin för uppföljning av licens.

10 Poängsammanställning

038 Obligatoriskt krav på uppnådda poäng

Tvätteriet ska uppnå minst 20 poäng.

I tabellen nedan finns en sammanställning över poängkraven och hur många poäng som kan samlas i respektive krav.

Tabell 20 Poängsammanställning

Poängkrav	Antal uppnådda poäng	Maximalt antal poäng
P1 Kemtvätt		2
P2 Energi		10
P3 Utsläpp av växthusgaser		10
P4 Vattenanvändning		5
P5 Tvättkemikalernas innehåll av miljöfarliga ämnen		3
P6 Begränsning av tvättkemikalernas samlade CDV – kritisk utspädningsvolym		5
P7 Begränsning av tvättkemikalernas innehåll av klor		10
P8 Miljömärkta tvättkemikalier		6
P9 Drivmedel		3
P10 Miljömärkta textilier		8
P11 Åtgärder för att minska kassation av textilier		5
P12 Åtgärder för att minska utsläpp av mikroplast i avloppsvattnet		6
Summa		73

- Sammanställning av poäng enligt tabell 20.

Regler för Svanenmärkning av tjänster

För att enkelt kunna identifiera Svanenmärkta tjänster, ska licensnumret samt en beskrivande undertext skrivas ut tillsammans med Svanenmärket.

Den beskrivande undertexten för 075 Textilservice är: **Textilservice**

Mer information om regler, avgifter och grafiska riktlinjer finns på <https://www.svanen.se/regelverk/>

Efterkontroll

Nordisk Miljömärkning kan kontrollera att tvätteriet uppfyller Svanens krav även efter att licens har beviljats. Det kan t.ex. ske genom besök på plats eller stickprovskontroll.

Visar det sig att tvätteriet inte uppfyller kraven kan licensen dras in.

Kriteriernas versionshistorik

Nordisk Miljömärkning fastställde version 4.0 av kriterierna för textilservice den 15 juni 2018 och de gäller till och med den 30 juni 2023.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 9 februari 2021 att förlänga kriterierna med 12 månader till och med 30 juni 2024. Den 6 april 2021 beslutade Nordisk Miljömärkning om en justering gällande övergångsperiod för titandioxid i krav O10. Den nya versionen heter 4.1.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 30 november 2021 att förlänga giltighetstiden för kriterierna till och med 30 juni 2025. Den nya versionen heter 4.2.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 10 januari 2023 att förlänga övergångsperioden för titandioxid i krav O10 till den 30 juni 2023. Kriteriernas giltighetstid har också förlängts med 6 månader. Den nya versionen heter 4.3 och är giltig till och med den 31 december 2025.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 31 mars 2023 att förlänga övergångsperioden för titandioxid i fasta blandningar, t.ex. i enzymer, i krav O10 till den 30 juni 2024. Den nya versionen heter 4.4.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 14 november 2023 att förlänga giltighetstiden för kriterierna till och med 31 december 2026. Den nya versionen heter 4.5.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 13 februari 2024 att justera kraven O15, O16 och O18 för specialiserade tvättstugor för industridukar utan avloppsvatten. Den nya versionen heter 4.6.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 16 april 2024 att förlänga övergångsperioden för TiO₂ i krav för klassificering av ingående ämnen (O10). Den nya versionen heter 4.7.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 7 januari 2025 att förlänga giltighetstiden för kriterierna till och med 31 augusti 2027. Den nya versionen heter 4.8.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 2 september 2025 att justera krav O9 genom att även undanta produkter klassificerade som H311, under förutsättning att klassificeringen och märkningen enbart beror på förekomsten av oxalsyra, perättiksyra eller väteperoxid. Den nya versionen kallas 4.9.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 20 januari 2026 att förlänga giltighetstiden för kriterierna till och med 30 november 2027. Den nya versionen heter 4.10.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 17 mars 2026 att införa en ny textilkategori, renrumstextilier, med egna energifaktorvärden. Den nya versionen heter 4.11.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 9 juni 2026 att förlänga giltighetstiden för kriterierna till och med 31 maj 2028. Den nya versionen heter 4.12.

Nya kriterier

Se på möjligheten till Svanenmärkning på divisions- eller koncernnivå.

Bilaga 1 Beskrivning av tjänsten

Ange eventuella underleverantörer, både Svanenmärkta och icke Svanenmärkta, för vattentvätt och kemtvätt:

A. Beskriv lokalen enligt nedan

Ägare till lokalen: _____

Antal kvm: _____

Delar tvätteriet byggnaden med andra företag? Ja Nej

Kan tvätteriet specificera genom regelbundna interna avläsningar eller endast via leverantören samlade förbrukning av:

- El Ja Nej
- Vatten Ja Nej
- Bränsle Ja Nej

B. Beskriv maskinparken och tvättprocessen enligt nedan

Beskriv maskinparken: _____

Doseras kemikalierna manuellt eller via automatiska doseringssystem: _____

Beskriv pannan, vilken typ av bränsle som används och hur detta driver tvättprocessen: _____

Beskriv eventuella besparingssystem eller andra typer av återvinningssystem (t.ex. värmeväxlare/återcirkulering av vatten): _____

C. Nya installationer och förändringar

Beskriv nya installationer och förändringar som har genomförts under de senaste 12 månaderna: _____

Beskriv planerade förändringar och när de beräknas att genomföras: _____

D. Underleverantörer

Ange eventuella Svanenmärkta underleverantörer för vattentvätt och kemtvätt:

Ange eventuella icke Svanenmärkta underleverantörer för vattentvätt och kemtvätt:

E. Övriga upplysningar

Ort och datum	Företagsnamn/stämpel
Ansvarig person	Ansvarig persons underskrift (elektronisk underskrift accepteras)
Telefon	E-post

Bilaga 2 Textilkategorier

Textilkategorier	Beskrivning
1) Arbetskläder till industri/kök/ slakteri/fiskeindustri och liknande, kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Arbetskläder från mekanisk industri, offshore-industri, livsmedelsindustri, fiskeindustri, läkemedelsindustri, militärkläder och väskor för utomhusbruk samt arbetskläder för slaktare, kockar och liknande. Golvtrasor, köksarbetskläder, kökshanddukar (DK: viskestycker) och liknande från restauranger och storkök. Dessa textilier är ofta kraftigt nedsmutsade och kan vara svåra att få rena.
2) Arbetskläder, institution/ handel/service Skor	Arbetskläder från serviceföretag, butiker, hotell, sjukhus*, vårdhem* och andra institutioner. Militärkläder för inomhusbruk. Skor, särskilt för industriellt bruk, som skickas till tvätter. Här handlar det vanligen om arbetskläder som är mindre hårt nedsmutsade än föregående kategori. * Det är valfritt om arbetskläder till sjukhus/vårdhem ska placeras i kategori 2 eller 5.
3) Hotell	Till underkategorin hotellinne hör sänglinne och frotté från hotell, pensionat och liknande. Dessa textilier har inte använts mycket innan de tvättas och är därmed lätt nedsmutsade. Till underkategorin stuglogilinne (camping set) hör sänglinne och frotté från stugor, hotell som erbjuder långtidshyra, flyktinghem, byggbaracker, off shore och liknande. Dessa textilier är använda i cirka en till två veckor och betydligt mer nedsmutsade än traditionellt hotellinne.
4) Restaurang	Dukar, servetter och liknande från restauranger och storkök. Dessa textilier är ofta medelhårt nedsmutsade och det kan förekomma fläckar som kräver omtvätt.
5) Sjukhus/vårdhem	Textilier som exempelvis sängkläder, madrassöverdrag, operationstextilier, barriärlakan och patientkläder från sjukhus, vårdhem och liknande institutioner. Här finns en större variation vad gäller nedsmutsningsgraden men i genomsnitt är smutsen medelsvår.
6) Täcken och kuddar	Täcken, kuddar, sovsäckar och rullmadrasser från exempelvis sjukhus, vårdhem, hotell, fritidsbostäder och liknande. Dessa textilier har ofta en stor volym per kg, vilket ger lägre fyllningsgrad. Det är också svårt att få ut vattnet ur textilierna innan torkning, vilket innebär en större energianvändning i torktuflarna.
7) Moppar och rengöringsdukar	Moppar och dukar som används vid rengöring. De impregneras ofta efter tvätt för att få en starkt motståndskraft mot smuts.
8) Offshore-mattor	Mattor som används i offshorebranschen. De är ofta kraftigt nedsmutsade, men kräver inte fullständig visuell renhet.
9) Andra mattor	Entrémattor och liknande som används för att binda smuts och vatten.
10) Tyghandduksrullar	Tyghandduksrullar i bomull för toaletter m.m.
11) Industritorkdukar	Textilier som används för avtorkning inom bland annat grafisk och mekanisk industri. Dessa textilier är ofta starkt förorenade av tryckfärg, olja, metallspån etc.
12) Kemtvätt	Alla textilier som kemtvättas internt eller externt, inklusive privata kläder. Här handlar det ofta om ömtåliga material som inte tål vattentvätt.
13) Privata kläder från hushåll/institutioner	Kläder från privatpersoner som anlitar ett företag för sin tvätt.
14) Övrigt	Textilier som inte tillhör någon av kategorierna ovan och som i regel utgör en mindre del av tvätteriets tvättmängder.
15)	Renrumstextilier tvättas i en separat process, åtskild från annan typ av tvätt. I många sammanhang krävs en högre renhetsnivå, från industrier som kräver partikelfria miljöer (såsom halvleder- och läkemedelstillverkning) till laboratorier, operationsavdelningar på sjukhus och liknande verksamheter. Renrumstvätt utförs separat från övrig tvätt, med särskild ventilation och specifika tvättsteg. För vissa renrumstextilier ingår autoklivering som en del av processen.

Bilaga 3 Underleverantör av kemtvätt

Företagsnamn: _____

Vi är leverantörer av kemtvätt till tvätteriet: _____

Vi hanterar ca _____ kg textilier per år för ovanstående tvätterier.

Vi bekräftar härmed att vi:

- ska skicka in ett nytt intyg vid planerade ändringar
- ska kontakta det miljömärkta tvätteriet som vi levererar till och Nordisk Miljömärkning vid oförutsedda avvikelser
- som underleverantör till ett Svanenmärkt tvätterier kan komma att kontrolleras av Nordisk Miljömärkning
- inte får använda Svanen i vår marknadsföring utan att själva ha licens

Följande kemikalier används vid tvätt till ovanstående tvätterier:

Produktens handelsnamn	Kemiskt namn	Mängd (kg eller liter)/år

Avfallshantering av lösningsmedel:

Avfallsföretag	Typ av kemikalie	Mängd (kg eller liter)/år

Ort och datum	Företagsnamn/stämpel
Ansvarig person	Ansvarig persons underskrift (elektronisk underskrift accepteras)
Telefon	E-post

--	--

Bilaga 4 Energi- och CO₂-faktorer för bränsle och el

Bränsle	Energifaktor	Enhet	CO ₂ -faktor	Enhet
Naturgas	11,00*	kWh/m ³ -N	205,0	g/kWh
Eldningsolja	11,29*	kWh/kg	267,3	g/kWh
LPG	12,78*	kWh/kg	234,4	g/kWh
Petroleumkoks	8,72*	kWh/kg	360,0	g/kWh
Koks	8,14*	kWh/kg	370,8	g/kWh
Halm	4,03*	kWh/kg	0	g/kWh
Pellets	4,86*	kWh/kg	0	g/kWh
Träavfall	4,08*	kWh/kg	0	g/kWh
Träflis	0,78*	kWh/dm ³ träflisvolym	0	g/kWh
Biogas	6,39 ¹ , *	kWh/m ³	0	g/kWh
Fjärrvärme	1,1 ^{***}	kWh/kWh	227 ^{***}	g/kWh
Elektricitet	1,5	kWh/kWh	59 ^{**}	g/kWh levererat

¹ Om den fysiska produkten som levereras inte är 100 % biogas, utan t.ex. en blandningsprodukt från nätet, ska energifaktorn för naturgas eller den gas som faktiskt levereras användas i beräkningen.

* Om mer specifika uppgifter kan lämnas från bränsleleverantören kan dessa användas istället. Dokumenterad inblandningsgrad av biogas i naturgas kan dras ifrån vid CO₂-beräkning.

** Faktorn bygger på att all el levereras via elnätet. För egenproducerad elektricitet (på egen mark och med egen anläggning) från förnybara energikällor kan faktorn halveras till 29,5 g/kWh.

*** Energi- och CO₂-faktorer från det lokala fjärrvärmenätet kan användas i beräkningen.

Om data saknas från leverantören kan följande standardfaktorer för densitet användas:

Naturgas: 0,85 kg/m³n

Lätt eldningsolja: 0,89 kg/liter

Tung eldningsolja: 0,98 kg/liter

För bränsle som inte finns med i tabellen kan data från leverantörer (nedre värmevärde) användas.

Bilaga 5 Intyg från tillverkaren av den kemiska produkten

Detta intyg är baserat på den vetskap vi innehar vid tidpunkten för ansökan baserat på tester och/eller intyg från råvaruproducenter, med förbehåll för utveckling och ny vetskap. Skulle sådan ny vetskap uppstå, så är undertecknad förpliktad till att sända in ett uppdaterat intyg till Nordisk Miljömärkning.

Produktens namn: _____

Produktens funktion: _____

Kraven i kriteriedokumentet och tillhörande bilagor gäller för samtliga ingående ämnen i den kemiska produkten. Föroreningar räknas inte som ingående ämnen och undantas därmed kraven.

Ingående ämnen och föroreningar definieras enligt nedan, om inte annat anges i de enskilda kraven.

- Ingående ämnen: alla ämnen i den kemiska produkten, inklusive tillsatta additiv (t.ex. konserveringsmedel och stabilisatorer) från råvarorna. Kända avspaltningssprodukter från ingående ämnen (t.ex. formaldehyd, arylamin, in situ-genererade konserveringsmedel) räknas också som ingående.
- Föroreningar: rester från produktionen inkl. råvaruproduktionen som återfinns i en råvara eller den färdiga kemiska produkten motsvarande koncentrationer $\leq 100,0$ ppm ($\leq 0,01000$ vikt-%, $\leq 100,0$ mg/kg) i den kemiska produkten.

Exempel på vad som räknas som föroreningar är resthalter av följande: reagenser inkl. monomerer, katalysatorer, biprodukter, ”scavengers” (dvs. kemikalier som används för att eliminera/minimera oönskade ämnen), rengöringsmedel till produktionsutrustning, ”carry-over” från andra eller tidigare produktionslinjer.

O9 Klassificering av tvättkemikalier

Är tvättkemikalien klassificerad enligt tabellen nedan? Ja Nej

Om ja, vilka klassificeringar? _____

CLP-förordning 1272/2008		
Faroklass	Farokategori	Farokod
Akut toxicitet	Kategori 1-4	H300, H310, H330, H301, H311, H331, H312*, H332*
Specifik organtoxicitet, enstaka och upprepad exponering	STOT SE kategori 1-2 STOT RE kategori 1-2	H370, H371, H372, H373**
Fara vid aspiration	Kategori 1	H304**
Luftvägs- eller hudsensibilisering**	Kategori 1/1A/1B	H334 og H317

Cancerogenitet	Kategori 1A/1B/2	H350, H351
Mutagenitet i könsceller	Kategori 1A/1B/2	H340, H341
Reproduktionstoxicitet	Kategori 1A/1B/2	H360, H361, H362

* Undantaget är produkter där klassificeringen beror på innehållet av oxalsyra (CAS 144-62-7), perättiksyra (CAS 79-21-0) eller väteperoxid (CAS 7722-84-1).

** Undantaget är produkter där klassificeringen beror på innehållet av enzymer och produkter till fläckborttagning som används direkt på fläcken innan tvätt.

O10 Klassificering av ingående ämnen i tvättkemikalier

Innehåller produkten ämnen klassificerade med någon av nedanstående faroangivelser?		
H334 – Luftvägssensibiliserande kategori 1/1A/B	Ja ☐	Nej ☐
H350 – Cancerogenitet, farokategori 1A och 1B	Ja ☐	Nej ☐
H351 – Cancerogenitet, farokategori 2	Ja ☐	Nej ☐
H340 – Mutagenitet i könsceller, farokategori 1A och 1B	Ja ☐	Nej ☐
H341 – Mutagenitet i könsceller, farokategori 2	Ja ☐	Nej ☐
H360 – Reproduktionstoxicitet, farokategori 1A och 1B	Ja ☐	Nej ☐
H361 – Reproduktionstoxicitet, farokategori 2	Ja ☐	Nej ☐

O11 Tvättkemikaliernas innehåll av miljöfarliga ämnen

Innehåller produkten ämnen som är klassificerade som miljöfarliga med följande faroangivelser eller kombinationer av dem?		
H410 (R50/53) - Aquatic Chronic 1	Ja ☐	Nej ☐
H411 (R51/53) - Aquatic Chronic 2	Ja ☐	Nej ☐
H412 (R52/53) - Aquatic Chronic 3	Ja ☐	Nej ☐

O17 Ämnen som inte får ingå i tvättkemikalierna

Ingår något av följande ämnen i produkten?		
Alkylenoletofsylater (APEO) og/eller alkyfenolderivater (APD)	Ja ☐	Nej ☐
LAS (lineære alkybensen sulfonater)	Ja ☐	Nej ☐
DADMAC (dialkyldimetylammoniumklorid)	Ja ☐	Nej ☐
Fluortensider och andra per- och polyfluorerade föreningar (PFC)*	Ja ☐	Nej ☐
Borsyre og borater	Ja ☐	Nej ☐
Optisk hvitt**	Ja ☐	Nej ☐
Parfyme	Ja ☐	Nej ☐
Triclosan	Ja ☐	Nej ☐
EDTA	Ja ☐	Nej ☐
Fosfater	Ja ☐	Nej ☐

Ämnen som har evaluerats i EU att vara PBT (Persistent, bioaccumulable and toxic) eller vPvB (very persistent and very bioaccumulable), i enlighet med kriterierna i bilaga XIII i REACH samt ämnen som inte utretts ännu men som uppfyller dessa kriterier.	Ja ☐	Nej ☐
Ämnen som anses vara potentiellt hormonstörande i kategori 1 eller 2 enligt officiella listor inom EU. EUs rapport om hormonstörande ämnen finns att läsa i sin helhet på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf (bilaga L, sida 238 och framåt)	Ja ☐	Nej ☐
Ämnen som värderas som "Substances of very high concern", som finns på kandidatlistan: https://echa.europa.eu/candidate-list-table .	Ja ☐	Nej ☐
Halogenerte flammehämmare	Ja ☐	Nej ☐
Nanomaterial/-partiklar***	Ja ☐	Nej ☐

* Impregneringsmedel till textilier där det av yrkesmässiga skäl finns behov för re-impregnering kan undantas. PFOS och PFOA samt ämnen på kandidatlistan är dock förbjudna i alla tillämpningar. Vid användning av impregneringsmedel som innehåller PFAS måste behovet motiveras för varje typ av textil och dess användningsområde. Detta görs första gången det aktuella impregneringsmedlet används för ett specifikt område. Användningen ska baseras på kundens behov och kemikalieleverantörs bekräftelse på att alternativa lösningar inte finns. Tvätteriet ska föra anteckningar om användningen av impregneringsmedel.

** Optiska vitmedel som uppfyller kraven i bilaga 6 kan användas.

*** Nanomaterial/-partiklar definieras enligt EU kommissionens definition av nanomaterial daterad den 18 oktober 2011, "Ett naturligt, oavsiktligt framställt eller avsiktligt tillverkat material som innehåller partiklar i fritt tillstånd eller i form av aggregat eller agglomerat och där minst 50 % av partiklarna i antalsstorleksfördelningen har en eller flera yttre dimensioner i storleksintervallet 1–100 nm". Exempel är ZnO, TiO₂, SiO₂, Ag och laponite med partiklar i nanostorlek i koncentration över 50 %. Polymeremulsioner räknas inte som nanomaterial. Om ja på någon/några ovanstående frågor ange CAS-nr (där möjligt), kemiskt namn, halt (i ppm, vikt-% eller i mg/kg). Om nanopartiklar ingår, ange vilken typ av partiklar. Ange också om ämnen ingår i form av en förorening eller som ett tillsatt ämne.

Vid ändringar i sammansättningen av produkten ska ett nytt intyg om uppfyllelse av kraven skickas in till Nordisk Miljömärkning.

Ort och datum	Företagsnamn/stämpel
Ansvarig person	Ansvarig persons underskrift (elektronisk underskrift accepteras)
Telefon	E-post

Bilaga 6 Intyg från råvarutillverkaren av optisk vitmedel

Detta intyg är baserat på den vetskap vi innehar vid tidpunkten för ansökan baserat på tester och/eller intyg från råvaruproducenter, med förbehåll för utveckling och ny vetskap. Skulle sådan ny vetskap uppstå, så är undertecknad förpliktad till att sända in ett uppdaterat intyg till Nordisk Miljömärkning.

Produktens namn: _____

Optiska vitmedel som ingår i textiltvättmedel får inte innehålla ämnen klassificerade med en faroangivelse enligt tabellen nedan.

Innehåller produkten ämnen klassificerade med någon av nedanstående faroangivelser?		
H334 – Luftvägssensibiliserande, kategori 1/1A/B	Ja ☐	Nej ☐
H350 – Cancerogenitet, farokategori 1A och 1B	Ja ☐	Nej ☐
H351 – Cancerogenitet, farokategori 2	Ja ☐	Nej ☐
H340 – Mutagenitet i könsceller, farokategori 1A och 1B	Ja ☐	Nej ☐
H341 – Mutagenitet i könsceller, farokategori 2	Ja ☐	Nej ☐
H360 – Reproduktionstoxicitet, farokategori 1A och 1B	Ja ☐	Nej ☐
H361 – Reproduktionstoxicitet, farokategori 2	Ja ☐	Nej ☐
H410 (R50/53) - Aquatic Chronic 1	Ja ☐	Nej ☐
H411 (R51/53) - Aquatic Chronic 2	Ja ☐	Nej ☐
H412 (R52/53) - Aquatic Chronic 3	Ja ☐	Nej ☐

Optiska vitmedel som ingår i textiltvättmedel får heller inte innehålla ämnen enligt tabellen nedan.

Innehåller produkten ämnen i nedanstående tabell?		
Ämnen som har evaluerats i EU att vara PBT (Persistent, bioaccumulable and toxic) eller vPvB (very persistent and very bioaccumulable), i enlighet med kriterierna i bilaga XIII i REACH samt ämnen som inte utretts ännu men som uppfyller dessa kriterier.	Ja ☐	Nej ☐
Ämnen som anses vara potentiellt hormonstörande i kategori 1 eller 2 enligt officiella listor inom EU. EUs rapport om hormonstörande ämnen finns att läsa i sin helhet på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf (bilaga L, sida 238 och framåt)	Ja ☐	Nej ☐
Ämnen som värderas som "Substances of very high concern", som finns på kandidatlistan: https://echa.europa.eu/candidate-list-table .	Ja ☐	Nej ☐

Om ja på någon/några ovanstående frågor, ange CAS-nr (där möjligt), kemiskt namn, halt (i ppm, vikt-% eller i mg/kg). Om nanopartiklar ingår, ange vilken typ av partiklar. Ange också om ämnen ingår i form av en förorening* eller som ett tillsatt ämne*.

* Kraven gäller för samtliga ingående ämnen i den kemiska produkten. Föroreningar räknas inte som ingående ämnen och undantas därmed kraven.

Ingående ämnen och föroreningar definieras enligt nedan, om inte annat anges i de enskilda kraven.

- *Ingående ämnen: alla ämnen i den kemiska produkten, inklusive tillsatta additiv (t.ex. konserveringsmedel och stabilisatorer) från råvarorna. Kända avspaltningsprodukter från ingående ämnen (t.ex. formaldehyd, arylamin, in situ-genererade konserveringsmedel) räknas också som ingående.*
- *Föroreningar: rester från produktionen inkl. råvaruproduktionen som återfinns i en råvara eller den färdiga kemiska produkten motsvarande koncentrationer $\leq 100,0$ ppm ($\leq 0,01000$ vikt-%, $\leq 100,0$ mg/kg) i den kemiska produkten.*

Exempel på vad som räknas som föroreningar är resthalter av följande: reagenser inkl. monomerer, katalysatorer, biprodukter, "scavengers" (dvs. kemikalier som används för att eliminera/minimera oönskade ämnen), rengöringsmedel till produktionsutrustning, "carry-over" från andra eller tidigare produktionslinjer.

Vid ändringar i sammansättningen av produkten ska ett nytt intyg om uppfyllelse av kraven skickas in till Nordisk Miljömärkning.

Ort och datum	Företagsnamn/stämpel
Ansvarig person	Ansvarig persons underskrift (elektronisk underskrift accepteras)
Telefon	E-post

Bilaga 7 Intyg från textilleverantörer om textilproduktion

Baserat på information från leverantörens textilproducenter:

Ange vilka syntetiska material som ingår i de olika textilkategorier som levereras och intervall för andel vikt-% som de syntetiska materialen ingår i.

Textilkategori	Syntetiska material	Vikt-% andel (från till)
Arbetskläder industri/kök/slakteri och liknande Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	☐ Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) _____	
Arbetskläder, institution/handel/service Skor	☐ Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) _____	
Hotell	☐ Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) _____	
Restaurang	☐ Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) _____	
Sjukhus/vårdhem	☐ Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) _____	
Offshore-mattor och moppar	☐ Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) _____	
Andra mattor	☐ Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) _____	
Tyghandduksrullar	☐ Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) _____	
Industritorkdukar	☐ Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) _____	
Övrigt	☐ Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) _____	

Det EU-baserade projektet Mermaids har identifierat olika kritiska parametrar som har stor påverkan på hur mikroplast frigörs under tvättprocessen.

Vilka av följande parametrar har producenten värderat vid design av det syntetiska fibermaterialet (sätt kryss):

Fiberlängd: Ju kortare fibrerna är desto högre är sannolikheten att de migrerar till garnytan och skapar ludd och noppor. Som en konsekvens ökar benägenheten för att de frigörs under tvättprocessen.

Har värderat med följande resultat:

Har inte värderat men kommer att värdera detta innan:

Har inte och kommer inte att värdera detta eftersom:

Garn-twist: Garnmotståndet och elasticiteten ökar med twisten. Mer kompakta garn uppnås med högre twist-värden.

Har värderat med följande resultat:

Har inte värderat men kommer att värdera detta innan:

Har inte och kommer inte att värdera detta eftersom:

Linjär densitet (antal trådar): Antalet mikrofibrer som frigörs ökar med antalet trådar på grund av en större mängd fibrer per tvärsnitt.

Har värderat med följande resultat:

Har inte värderat men kommer att värdera detta innan:

Har inte och kommer inte att värdera detta eftersom:

Tygtäthet: Ett högre antal garn per längdenhet kommer att resultera i en hårdare struktur med lägre sannolikhet för att fibrer frigörs.

Har värderat med följande resultat:

Har inte värderat men kommer att värdera detta innan:

Har inte och kommer inte att värdera detta eftersom:

Textilhjälpmedel: Ger fysiskt skydd av fibrer mot nötning/reduktion av friktionskoefficienten (fiber-fiber, fiber-tvättmedel) under tvätten.

Har värderat med följande resultat:

Har inte värderat men kommer att värdera detta innan:

Har inte och kommer inte att värdera detta eftersom:

Har textilproducenten utvecklat tvättråd för minimering av utsläpp av mikroplast?

Ja

Nej

Om ja, bifoga dokumentation.

Ort och datum	Företagsnamn/stämpel
Ansvarig person	Ansvarig persons underskrift (elektronisk underskrift accepteras)
Telefon	E-post